

УДК 811'367.623:791

БЕРЕГОВЕНКО Наталія – асистент кафедри романо-германської філології, Білоцерківський національний аграрний університет, пл. Соборна, 8/1, Біла Церква, Київська обл., 09100, Україна (natus9@ukr.net)

ORCID: <https://0000-0001-8279-0613>

СТОЛБЕЦЬКА Світлана – старший викладач кафедри романо-германської філології, Білоцерківський національний аграрний університет, пл. Соборна, 8/1, Біла Церква, Київська обл., 09100, Україна (svitlana_stolbetska@btsau.edu.ua)

ORCID: <https://0000-0002-0903-8756>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2024.60.3>

Бібліографічний опис статті: Береговенко, Н., Столбецька, С. (2024). Синонімічні ряди прикметників розміру зі значенням «велика величина» в англійській мові. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 60, 25–32, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2024.60.3>

СИНОНІМІЧНІ РЯДИ ПРИКМЕТНИКІВ РОЗМІРУ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ «ВЕЛИКА ВЕЛИЧИНА» В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Анотація. Наукова розвідка має на меті сформувати корпус англійських прикметників зі значенням розміру «велика величина» та визначити лексико-семантичні особливості цього шару лексики шляхом поділу на синонімічні ряди на основі диференційних ознак. Матеріалом дослідження послуговували дані, отримані з тлумачних, синонімічних і частотних словників. Приклади, що ілюструють основні принципи сполучуваності лексем, узяті з *The Oxford English Dictionary*. У роботі використано семасіологічний підхід до аналізу одиниць дослідження. Найоптимальнішою для вивчення він визнає лексико-семантичну групу слів, що об'єднує в своєму складі семантично однорідні слова однієї частини мови. Критерієм виокремлення лексико-семантичної групи є семантичний, що передбачає наявність смислових зв'язків з погляду лексичних значень слів. Наукова новизна дослідження полягає в розробленні загальної структури функціонально-семантичних характеристик цих прикметників, що мають значення просторової орієнтації в довжину, ширину, висоту, глибину, товщину, та у встановленні їхньої ролі в побудові системи семантичних груп прикметників сучасної англійської мови. Результатом дослідження є об'єднання англійських прикметників у тематичні групи та визначення диференційних ознак синонімічних рядів цих прикметників. Виділено етимологічні паралелі прикметників *great* (великий), *large* (великий), *big* (великий) та встановлено їхню належність до найдавнішого шару англійської лексики. Встановлено, що прикметник *large* використовувався переважно для позначення великого об'єму предмета; *great* – окрім передачі великого розміру об'єктів, часто має за супровідне якість із емпатичних значень: здивування, захоплення тощо; *big* уживано на позначення великої маси та ваги предмета. Визначено експресивність прикметників аналізованих синонімічних рядів. Окреслено перспективи дослідження інших мікрополів категорії параметричності, особливо середнього та однакового розмірів, особливостей вживання лексичних одиниць усіх мовних рівнів поля параметричності.

Ключові слова: лексико-семантична група, параметр, прикметник, синонім, семантика, синонімічний ряд, лексико-семантична група.

BEREHOVENKO Nataliia – Lecturer at the Department of Romano-Germanic philology and translation, Bila Tserkva National Agrarian University, Soborna square, 8/1, Bila Tserkva, Kyiv region, 09100, Ukraine (nataliia.berehovenko@btsau.edu.ua)

ORCID: <https://0000-0001-8279-0613>

STOLBETSKA Svitlana – Senior Lecturer at the Department of Romano-Germanic philology and translation, Bila Tserkva National Agrarian University, Soborna square, 8/1, Bila Tserkva, Kyiv region, 09100, Ukraine (svitlana_stolbetska@btsau.edu.ua)

ORCID: <https://0000-0002-0903-8756>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2024.60.3>

To cite this article: Berehovenko, N., Stolbetska, S. (2024). Synonimichni riady prykmetnykiv rozmiru zi znachenniam «velyka velychyna» v anhliiskii movi [Peculiarities of adjectives of dimension and their synonymous rows with the meaning of large size in English]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 60, 25–32, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2024.60.3> [in Ukrainian]

PECULIARITIES OF ADJECTIVES OF DIMENSION AND THEIR SYNONYMOUS ROWS WITH THE MEANING OF LARGE SIZE IN ENGLISH

Summary. This research aims to form a corpus of English adjectives with the meaning of size “large” and to determine the lexical and semantic features of this layer of vocabulary by dividing it into synonymous series based on differential features. The research material was based on data obtained from explanatory, synonymous and frequency dictionaries. Examples illustrating the basic principles of lexical compatibility were taken from The Oxford English Dictionary. To analyze lexical units, the semasiological method of research is used in this work. According to the semasiological approach, the most successful for studying is a lexical-semantic group of words that semantically unites homogeneous groups of words (parts of speech). The criterion for distinguishing a lexical-semantic group is linguistic, which implies the presence of semantic relations along the line of lexical meanings of words. The scientific novelty is that, although individual adjectives of size with the meaning “large size” have been the subject of research, the authors have developed a general structure of the functional and semantic characteristics of these adjectives that have the meaning of spatial orientation in length, width, height, depth, thickness, and their participation in the construction of a system of semantic groups of adjectives in modern English. The result of the study is the grouping of English adjectives into thematic groups and the identification of differential features of synonymous series of these adjectives. The etymological parallels of the adjectives great, large, big are highlighted and their lexical belonging to the oldest layer of the English vocabulary is established. It has been established that the adjective large is used mainly to denote a large volume of an object, great – in addition to the meaning of large size is often accompanied by some emphatic meaning: surprise, admiration, big is used to denote a large mass and weight of an object. The expressiveness of the adjectives in the analyzed synonymic series is determined.

Key words: dimension, adjective, synonym, semantics, synonymous rows, lexical and semantic group.

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження зумовлена проблемою незрозумілості ступеня схожості та відмінності прикметників зі значенням «велика величина» і завданням вибору того чи того синоніма відповідно до контексту. Неможливо опанувати й використовувати все багатство іноземної, у нашому випадку англійської, мови без досконалого вивчення властивостей слова, його значень, здатності вступати

у зв'язки з іншими словами й утворювати синонімічні ряди. Важливою в цьому контексті видається проблема диференціації ознак лексико-семантичної групи прикметників розміру зі значенням «велика величина». **Матеріалом дослідження** послуговували дані, отримані з тлумачних, синонімічних і частотних словників. Приклади, що ілюструють основні принципи сполучуваності лексем, узято з The Oxford English Dictionary (Oxford English

Dictionary, 1977). У роботі використано **семасіологічний** підхід до аналізу одиниць дослідження. Найоптимальнішою для вивчення він визнає лексико-семантичну групу слів, що об'єднує в своєму складі семантично однорідні слова однієї частини мови. Критерієм виокремлення ЛСГ є семантичний, що передбачає наявність смислових зв'язків з погляду лексичних значень слів. **Практична значущість** дослідження полягає в тому, що воно дає змогу використати результати дослідження в курсах лекцій і на семінарських заняттях із лексикології та стилістики, під час написання студентських курсових і дипломних робіт. Крім того, викладений матеріал слугуватиме довідником щодо вживання наведених у роботі прикметників у тих чи тих контекстах. **Теоретична значущість** дослідження полягає в тому, що воно є суттєвим внеском у вивчення прикметників розміру, зокрема, у розроблення проблем як творення прикметників, так і виокремлення найпродуктивніших способів їх творення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Прикметникам розміру присвячена низка праць у вітчизняних мовознавчих студіях. Дослідження параметричних прикметників розміру здійснювалося не тільки на матеріалі різних мов, але й у різних аспектах. Вчені досліджували прикметники розміру та їхні структурно-семантичні особливості (В. В. Архелюк, Г. Н. Гумовська, Н. І. Дзеньдзюра, В. В. Жукова, О. В. Соловійова, Т. Givon), парадигматичні та синтагматичні особливості (В. В. Архелюк, В. В. Левицький, R. Beard, D. Bolinger), особливості сполучуваності (А. Ф. Андрусь, В. В. Архелюк, Г. М. Пахолок), синонімію та антонімію (Г. В. Аксьонова-Пашковська, О. В. Бублик, С. П. Денисова, Е. Олівер).

Незважаючи на значні досягнення вітчизняної та зарубіжної лінгвістики у вивченні параметричних прикметників та неослабний інтерес учених до них, низка пов'язаних з ними проблем й досі не розв'язані. Так, **актуальною** є проблема польової семантики прикметників та діапазон їхньої лексичної сполучуваності, проблема диференціації ознак лексико-семантичної групи прикметників розміру зі значенням «велика величина». Для досягнення зазначеної **мети**

дослідження необхідно було розв'язати такі **завдання**: по-перше, об'єднати лексичні одиниці в тематичні групи та визначити диференційні ознаки синонімічного ряду (далі – СР) прикметників розміру зі значенням «велика величина»; по-друге, виокремити етимологічні паралелі прикметників *great* (великий), *large* (великий), *big* (великий) і визначити їхню лексичну належність; по-третє, довести, що прикметники аналізованої лексико-семантичної групи (далі – ЛСГ) унаслідок того, що позначають дещо, що має суттєве відхилення від норми, передають значення експресивніше за інші прикметники.

Виклад матеріалу. Слова, що становлять лексичну систему мови, утворюють об'єднання на підставі певних, заданих дослідником семантичних зв'язків. Таким об'єднанням є лексико-семантична група – реальний об'єкт існування лінгвістичних елементів і разом з тим певний спосіб, використовуваний для класифікації лексики. Ключовими словами в ЛСГ прикметників розміру зі значенням 'велика величина' в англійській мові є прикметники *great* (великий), *large* (великий), *big* (великий). Їхнє вивчення зумовлене прагненням установити смислові структури окремих прикметників, розглянути розвиток і зміну їхніх значень і сполучуваності, подібності й відмінності, антонімічні відношення з прикметниками *small* (маленький), *little* (маленький).

Прикметник *great* (великий), етимологічні паралелі якого відмічені в споріднених мовах західногерманської групи, з'явився ще в давньоанглійський період. Загальне поняття розміру постало на основі значення 'товстий'. Прикметник *large* (великий) запозичено з французької мови. Загальне значення розміру сформоване зі значення 'широкий, просторий' до кінця XII ст. Прикметник *big* (великий) запозичений із скандинавської мови в XII–XIII ст. Загальне значення розміру є похідним від значення 'сильний' (Webster's Collegiate Thesaurus, 1976). Отже, ці прикметники належать до найдавнішого пласта англійської лексики. Нині основним значенням цих прикметників є 'більший за норму за величиною'. Однак *large* (великий) використовують переважно для позначення великого об'єму предмета: *large ball* (великий м'яч) або вели-

кої протяжності в просторі: *large field / ground / land* (велике поле / майданчик / ділянка землі).

Прикметник *great* (великий), окрім вираження конкретного значення великого розміру, часто супроводжуваний якимось емпатичним відтінком: здивування, захоплення тощо, тобто виражає позитивну або негативну оцінку предмета мовлення. Прикметник *big* (великий) вживано на позначення великої маси та ваги предмета. Він має розмовний відтінок, тому є найбільш частотним. У розмовному мовленні лексему *big* стали витісняти у XIX–XX ст. прикметники *large* і *great*. Уживання *large* і *great* передбачає, що певний предмет є чимось значним і таким, що заслуговує на увагу. Важко виокремити тип внутрішньорядних відношень цих синонімів. Тип домінантності / недомінантності, або ядерний / периферійний статус у синонімічному мікрополі, – один із найзагальніших (універсальних). Імовірність використання кількох членів того самого СР у позиції ідентифікатора свідчить про те, що об'єктивно немає рядів з однослівною домінантною ланкою; члени цієї домінантної ланки виражають однотипні відношення до всіх інших членів ряду. Це ті випадки, коли всім членам СР властиві ознаки домінантності. Усі ці прикметники є не тільки високочастотними, а й багатозначними. На думку Т. Линник (Линник, 1982), що ширшою є понятійна ознака прикметника, тобто що більший кількості різнорідних категорій, предметів, артефактів, людей притаманна ця ознака, то біднішим є її зміст. Часто ця ознака настільки узагальнена, точніше «збіднена», що є семантично зовсім не самодостатнім, а вельми розпливчастим елементом змісту.

Існують труднощі у визначенні меж СР із домінантною ланкою *big* (великий), *large* (великий), *great* (великий). The Oxford English Dictionary (1977) обмежує СР лише трьома цими одиницями, а Webster's Collegiate Thesaurus (1976) називає синонімами *hefty* (здоровенний), *space* (величезний, космічний), *oversize* (збільшений понад номінальний розмір), *sizable* (значний, не малий). Проте нам видається, що *hefty* (здоровенний) входить радше до СР із домінантою *muscular* (сильний, м'язистий), *brawny* (дужий, м'язистий), *sinewy* (жилавий, м'язистий), *burly* (великий і сильний, огрядний), *husky* (рослий), *hefty*

(здоровенний), семантична структура яких містить, поряд із семою 'великий', домінантну сему 'сильний, фізично розвинений', а *space* (величезний, космічний) – у СР із домінантою *spacious* (великий, такий, що займає великий простір). Синонімічні словники не включають до цього СР прикметники зі значенням вищої міри вияву ознаки, як-от *immense* (величезний), *heroic* (більший за людський зріст), *monstrous* (велетенський), а групують їх в окремий ряд із домінантою *huge* (величезний). Водночас автори словників об'єднують в одному ряду прикметники *deep* (глибокий) і *profound* (глибокий), хоча *profound* (глибокий) визначають як 'exceedingly great depth' (надзвичайно великої глибини), тобто такий, що виражає найвищий ступінь вияву ознаки глибини.

Більшість прикметників, які автори словника OED групують навколо прикметника *huge* (величезний), містить у своїх дефініціях або всі три прикметники *big* (великий), *large* (великий), *great* (великий), або котрісь два з них. *Huge* (величезний) – very great, large or big (дуже великий); *wonderful* (дивовижний) – surprisingly large (напрочуд великий); *bouncing* (здоровий, великий) – rather big than elegant (скоріше великий, ніж елегантний); *whopping* (величезний) – abnormally large or great (ненормально великий); *thundering* (приголомшливий) – very great or big (дуже великий); *stupendous* (величезний) – amazingly large or great (напрочуд великий); *spanking* (швидкий, потужний) – very big, large or fine (дуже великий або високоякісний). Прикметники *big* (великий), *large* (великий), *great* (великий) є домінантною ланкою в СР, що об'єднує таку групу прикметників: *Antaeian* (антеїв, колосальний), *behemothic* (величезний), *Brobdinagian* (гігантський), *Bunyanesque* (гігантський), *colossal* (колосальний), *cyclopean* (циклопічний), *decuman* (могутній), *dinosauric* (велетенський), *elephantine* (слоноподібний), *enormous* (величезний, грандіозний), *gargantuan* (велетенський), *giant* (велетенський), *gigantean* (велетенський, велетенський, велетенський, велетенський), *Herculean* (геркулесів, велетенський), *heroic* (більший ніж у натуральний розмір, героїчний, іммансивний, безмежний (більший ніж у натуральну

величину), *immense* (величезний), *gigantesque* (гігантський, велетенський), *Herculean* (геркулесів, велетенський), *heroic* (більший, ніж у натуральну величину), *immense* (величезний), *jumbo* (величезний, дуже великий), *lusty* (сильний), *leviathan* (величезний), *pythonic* (величезний), *mammoth* (гігантський, величезний), *massive* (масивний), *massy* (масивний, солідний), *king-size* (видатний), *mastodonic* (величезний), *mighty* (могутній), *monster* (величезний, велетенський), *monstrous* (велетенський), *monumental* (значний), *mountainous* (величезний), *prodigious* (величезний, жахливий), *oversize* (великого розміру), *strapping* (рослий), *spanking* (швидкий, потужний), *tremendous* (величезний, приголомшливий), *titanic* (титанічний, колосальний), *thundering* (громоподібний, величезний), *thumping* (величезний, гнітючий), *chopping* (рослий), *bouncing* (рослий, великий).

Слідом за Л. Г. Котнюк (Котнюк, 1990) вважаємо, що прикметники *big* (великий), *large* (великий), *great* (великий) відображають нульовий ступінь ознаки загального значення великого розміру. Навколо них згрупована велика кількість синонімів. Найбільш близьке до значення домінанти має прикметник *oversize* (більший понад номінальний розмір) (*over or above the normal size*) (більший за звичайний розмір), утворений за допомогою афікса *over-*, який вказує на вищий ступінь прояву ознаки «велика величина»; *considerable* (значний), що вказує на об'єкт доволі великий, значний за розміром, який у зв'язку з цим представляє певний інтерес. Інші прикметники у своєму значенні більшою чи меншою мірою наближаються до значення домінанти. Так, частина синонімів має вузькоспеціальне значення, тобто фіксують великий розмір лише певної групи об'єктів. Прив'язаність цих параметричних прикметників до певних іменників словники фіксують позначкою в дужках: *strapping* (рослий) (*originally of a young woman, now of a person of either sex*) (початково – про молоду жінку, тепер про особу будь-якої статі), *decuman* (могутній) (*usually of waves*) (зазвичай про хвилі) (Котнюк, 1990). Фіксуючи лексичне значення прикметника, лексикографи часом зазначають синтаксичні умови, у яких реалізоване це значення. Це важливо, оскільки саме

під час включення слова в синтагматичний ланцюг реалізуються його валентні властивості як одиниці мови. Ці властивості слова зумовлюють імовірне або обов'язкове його оточення. З іншого боку, лексичним значенням слова задаються умови для появи необхідних і можливих партнерів для сполучуваності, поєднання відповідного варіанта цього слова з іншими словами в реченні. Прикметник не міг би виконувати своєї функції, якби не був орієнтованим на субстанцію. Вираження властивостей, якостей, ознак передбачає наявність певних живих істот, предметів, явищ, яким ці ознаки належать. Отже, прикметник є словом, що має референційну характеристику, тобто особливість «вказувати в певному контексті на варіант означуваної ознаки» (Bucklund, 1970).

У гіперболічному значенні вживано прикметники *prodigious* (величезний, жахливий), *tremendous* (величезний, приголомшливий). Семантика прикметника *prodigious* (величезний, жахливий) передбачає здивування і розмір, що викликає недовіру; крім того, цей прикметник найчастіше припускає щось, що за розмірами не входить у жодні межі та рамки. Прикметник *tremendous* (величезний, жахливий) виражає здивування і навіть страх. Він найчастіше використовуваний у художньому стилі.

Прикметники *vast* (великий), *vasty* (безмежний) позначають величезну протяжність у просторі. Прикметники *Bunjan-esque* (гігантський), *cyclopean* (циклопічний), *Gargantuan* (гігантський, колосальний), *jumbo* (гігантський), *Herculean* (геркулесовий, велетенський), *titanic* (титанічний, колосальний), *Antaeian* (антеївський, колосальний), *Brobdingagian* (гігантський) мають сему 'величезний розмір'. Усі вони утворені від іменників-власних імен, які згодом стали загальними. Власним іменам як одиницям лексичного рівня мови притаманна яскраво виражена національно-культурна маркованість. Хоч вони й не пов'язані безпосередньо з поняттям і можуть стосуватися різних об'єктів, для них може бути виокремлений основний денотат, більш-менш постійне коло асоціацій.

Отже, власні імена можуть ставати назвами реалій. Акумулюючи різного роду

асоціації в процесі функціонування, вони постають ономастичними реаліями, навколо яких зосереджені фонові знання, значення яких визначає типізована ознака, закріплена в національній свідомості. Джерелами таких номінацій слугують: імена історичних осіб – *Bunyanesque* (гігантський) (Пол Бунянеск – легендарний американський герой); герої художніх творів – *Gargantuan* (гігантський, колосальний) (Гаргантюа – герой роману Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель»); міфологічні й казкові образи – *titanic* (титанічний, колосальний), *Antaeus* (антеїв, колосальний), *Herculean* (геркулесів, велетенський), *cyclopean* (циклопічний), утворені від власних імен *Titan*, *Antey*, *Геркулес*, *Циклон*, *jumbo* (Мумбо-юмбо – ім'я західноафриканського божества), *Brobdingagian* (утворені від назви, даної Джонатаном Свіфтом уявній країні, де все велетенських розмірів) (Marchand, 1980).

Семантична деривація, заснована на вживанні власних назв як загальних (антономазія), є поширеним засобом створення образності. В основі значення прикметників *pythonic* (величезний), *monster* (величезний, велетенський), *monstrous* (величезний, велетенський), *mastodontic* (величезний), *mammoth* (гігантський, величезний), *leviathan* (величезний), *dinosauric* (велетенський), *elephantine* (слоноподібний), *behemotic* (величезний), *colossal* (колосальний), *giant* (велетенський), *gigantic* (велетенський, величезний) образ величезної тварини, що існує / існувала реально або образ міфічної тварини. Їхні дефініції побудовані за єдиним зразком: *resembling the / of... або pertaining to...* (ті, що нагадують щось або стосуються чогось). Такі прикметники можна назвати асоціативними. Образ, покладений в основу цих прикметників, постає їхньою диференційною ознакою.

Спільна семантична ознака всіх цих прикметників – розмір, що перевищує нормальний. Прообрази у них різні: це різні тварини, що мають жахливо великі розміри. Прикметники *spanking* (надзвичайно сильний), *whopping* (жахливий), *whacking* (величезний, великий), *thundering* (приголомшливий), *thumping* (величезний, що пригнічує), *chopping* (високий), *bouncing* (високий, великий) мають позначку *colloq, slang* (розмовний, сленг) або *vulgar* (вульгарний). Усі вони утво-

рені шляхом метафоризації. Так, наприклад, *whopping* (жахливий) позначає щось, що б'є, проте не в прямому сенсі, а в переносному: 'вражає, дивує через неприродно величезний розмір позначуваного'. За цією схемою утворено й інші прикметники. Метою перенесення є інтенсифікація емоційної оцінки без уточнення її характеру. Функціональна зниженість досягається не стільки підвищеною афективністю, скільки конотаціями знака, обраного для позначення необхідної сили емоцій. Такий розвиток значення ще раз підтверджує тезу В. фон Гумбольдта про активний характер словника мови: «Жодним чином не можна розглядати словниковий запас мови як готову застиглу масу, не кажучи вже про постійний процес утворення нових слів і словоформ. Словниковий запас, поки мова живе в мовленні народу, являє собою продукт словотвірної потенції, що розвивається і знову відтворюється, насамперед у тій її основі, якій мова зобов'язана своєю формою, потім під час вивчення мови в дитинстві й, нарешті, під час повсякденного мовленнєвого вживання» (Лановик, 2004). Словотвірний механізм, за В. фон Гумбольдтом (Лановик, 2004), перебуває в постійній готовності до дії, і його ввімкнення залежить не тільки від потреби в лексичних новаціях, яка спорадично виникає. Носієм словотвірних потенцій є сама мовна система (і кожне слово як її представник), що слугує об'єктивним підґрунтям інстинкту, який приводить до утворення (первинного чи повторного) лексичних одиниць.

Прикметники аналізованого СР з огляду на те, що позначають щось, не відповідне нормі, є емоційно маркованими. Їхня експресивність зумовлена тим, що дуже великі предмети, як і дуже малі, трапляються не так часто. Вони вирізняються своєрідністю свого змісту і форми. Уживання одиниць із семами 'велика міра вияву ознаки', 'висока інтенсивність' тощо через незвичність, нетривіальність ознак реальних денотатів, відображених цими семами, завжди позначене експресивністю, позаяк емоційність, експресивність таким словам притаманні внутрішньо, це їхні інгерентні стилістичні характеристики.

Висновки. У результаті семасіологічного аналізу корпусу прикметників розміру зі значенням «велика величина» автори дійшли

таких висновків. По-перше, загальне значення великого розміру представлене центральним СР із домінантною ланкою *big* (великий), *large* (великий), *great* (великий). У центральному СР значення великого розміру домінантне. Крім того, виокремлено синонімічні ряди з домінантами *massive* (масивний), *stout* (повний, огрядний), *stocky* (кремезний), *infinite* (нескінченний), *grand* (грандіозний), які потребують докладного вивчення. Диференційні ознаки синонімів із значенням 'велика величина' не відзначаються однорідністю. Скажімо, є група прикметників, утворених від власних імен, що стали загальними назвами. Джерела імен-реалій, покладених в основу таких прикметників, вельми розмаїті.

Семантична деривація, заснована на вживанні власних імен як загальних – активний засіб створення образності висловлень. Образ, на якому ґрунтується значення певного прикметника, слугує його диференційною ознакою.

По-друге, ці прикметники належать до найдавнішого шару англійської лексики. У сучасній мові вони об'єднані значенням 'більший за норму за величиною'. Проте *large* (великий) використовується переважно на

позначення великого об'єму предмета, *great* (великий), окрім значення великого розміру, часто передає якість з емоційних значень: здивування, захоплення, захвату, тобто виражає суб'єктивну позитивну або негативну оцінку предмета мовлення, *big* (великий) уживаний на позначення великої маси і ваги предмета.

По-третє, аналізовані прикметники позначають ознаку, суттєво віддалену від норми. Одиниці з семами великої міри вияву ознаки через незвичність, нетривіальність відображених цими семами ознак завжди експресивно марковані. Способів опису відхилень від норми значно більше, ніж вказівок на неї. Спостережена й така закономірність: чим вища емоційність слова, тим нижча його частотність.

Перспективним вбачається дослідження інших мікрополів категорії параметричності, а саме: великої / малої висоти, довжини, глибини, ширини, товщини; особливостей вживання різночастининомовних лексичних одиниць поля параметричності, насамперед іменників і дієслів; аналіз мікрополя «середній та однаковий розмір» та виявлення особливостей їх уживання в сучасній англійській мові.

ЛІТЕРАТУРА

- Котнюк Л. Г.** Особливості визначення розміру предметів засобами англійської мови. *Мовознавство*. 1990. № 6. С. 50–53.
- Лановик М. Б.** Перекладознавча концепція В. Гумбольдта та її рецепція в українському літературознавстві. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2004. Вип. 15. С. 109–114.
- Линник Т. Г.** Параметричні прикметники і їх становлення. Київ : Наукова думка. 1982. 198 с.
- Bucklund U.** The Collection of Adverbs of Degree in English. Uppsala : Acta Universitatis Upsaliensis, 1970. 341 p.
- Marchand H.** The Categories and Types of Present-Day English Word Formation. Wiesbaden : Harrasowitz, 1980. 379 p.
- The Oxford English Dictionary : 13 Volume Set. Oxford : Oxford University Press, 1977. 22000 p.
- Webster's Collegiate Thesaurus. Springfield, MA : G. & C. Merriam Co, 1976. 894 p.

REFERENCES

- Kotniuk, L.** (1990). Osoblyvosti vyznachennia rozmiru predmetiv zasobamy anhliiskoi movy [Features of determining the size of objects by means of the English language]. *Movoznavstvo – Linguistics*, 6, 50–53. Kyiv [in Ukrainian].
- Lanovyk, M.** (2004). Perekladoznavcha kontseptsiiia V. Humboldtta ta yii retseptsiiia v ukrainskomu literaturoznavstvi [W. Humboldt's translation studies concept and its reception in Ukrainian literary studies]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka – Bulletin of Ivan Franko Zhytomyr State University* (Issue 15), (pp. 109–114) [in Ukrainian].
- Lynnyk, T.** (1982). *Parametrychni prykmetnyky i yikh stanovlennia* [Adjectives of size and their formation]. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].

- Bucklund, U.** (1970). *The Collection of Adverbs of Degree in English*. Uppsala: Acta Universitatis Upsalien-sis [in English].
- Marchand, H.** (1980). *The Categories and Types of Present-Day English Word Formation*. Wiesbaden: Harrasowitz [in English].
- The Oxford English Dictionary: 13 Volume Set. (1970). (Vols. 1–13). Oxford: Oxford University Press [in English].
- Webster's Collegiate Thesaurus (1976). Springfield, MA: G. & C. Merriam Co [in English].